

[Formanden]

Koefoed, Jes Lunde, Rahbæk Møller, Holger K. Nielsen, Gert Petersen, Bjørn Poulsen, Riishøj, Stillinger, Ebba Strange, Jens Thoft, Pelle Voigt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Hermed tillader jeg mig for det høje Folketings at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Retternes saglige kompetence i civile sager m.v.).

(Lovforslag nr. L 147).

Lovforslagets hovedformål er at foretage en principiel omlægning af kompetencen i civile sager, således at det bliver den almindelige regel i retsplejeloven, at disse sager behandles ved byretterne i 1. instans.

Lovforslaget bygger på en betænkning fra Retsplejerådet, som ved et kommissorium af 7. maj 1986 fra mig blev anmodet om at foretage en samlet gennemgang af domstolssystemets opbygning i civile sager.

Lovforslagets regler om kompetencen til at behandle civile sager svarer til det lovudkast, som et enigt Retsplejeråd har udarbejdet i betænkningen.

Sagsbehandlingstiden i civile førsteinstanssager er i dag ca. 1 år i Østre Landsret og ca. 2 år i Vestre Landsret. Samtidig er både sagstilgangen og sagsrestancen ved landsretterne stigende.

På denne baggrund er der efter min – og Retsplejerådets – opfattelse behov for at søge sagsantallet ved landsretterne begrænset.

Samtidig bør det imidlertid fortsat være således, at de mere betydningsfulde og principielle retssager behandles af landsretterne i 1. instans med fri ankeadgang til Højesteret. Herved bevarer Højesteret en usvækket placering i retssystemet.

Det foreslås derfor, at det bliver sagernes konkrete indhold og karakter, der bliver det afgørende kriterium for, hvilke sager der skal behandles af tre dommere i landsretten som 1. instans.

Lovforslaget går på denne baggrund ud på, at det i modsætning til i dag bliver den almindelige regel i retsplejeloven, at civile retssager behandles af byret (én dommer) som 1. instans,

men med adgang til, at byretten efter en parts begæring skal kunne henvise sagen til landsretsbehandling. Dette skal navnlig gælde, hvis sagen er af principiel karakter, sagens udfald kan få væsentlig betydning for andre end parterne eller sagen har særlig indgribende betydning for en part. Henvisningsadgangen foreslås suppleret med en regel, hvorefter sager af værdi over 500.000 kr. behandles af landsretten, såfremt en af parterne ønsker det.

En sådan principiel og generel kompetenceomlægning fra landsret til byret vil bl.a. indebære en aflastning af landsretterne og dermed give mulighed for en kortere sagsbehandlingstid ved disse retter, hvilket også er en side af retssikkerheden.

En vedtagelse af lovforslaget må endvidere forventes at medføre en vis personalebesparelse ved domstolene.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af igangsætningsydelse).

(Lovforslag nr. L 149).

Forslaget om at indføre en ordning med igangsætningsydelse til kontanthjælpsmodtagere skal ses i sammenhæng med de øvrige aktiveringsforslag, som regeringen har taget initiativ til på det sociale område. Jeg vil her henvise dels til de aktiverende forslag i L 72 om ændring af bistandslovens kontanthjælpsregler, dels til det samtidig fremsatte lovforslag om indførelse af en ungdomsydelse til unge under 20 år.

Reglerne om udbetaling af igangsætningsydelse er inspireret af et frikommuneforsøg, hvor der efter 9 måneders kontanthjælp kan udbetales halv kontanthjælp som en fast ydelse i indtil 1 år i forbindelse med etablering af selvstændig virksomhed. En hjemmel hertil indgår i lovforslaget (L 78) om ændring af frikommuneloven.

Der er med det foreliggende lovforslag tale om en udvidelse af personkredsen i forhold til den ordning, der er foreslået i L 78.

Udgangspunktet er, at kontanthjælpsmodtagere, der har modtaget hjælp i 9 måneder eller

[Socialministeren]

mere, har en *direkte ret* til at få udbetalt igangsætningsydelsen, mens de etablerer selvstændig virksomhed.

Herudover skal der efter kommunens beslutning i det enkelte tilfælde være *mulighed* for at udbetale igangsætningsydelsen allerede efter 3 sammenhængende måneder med kontant-hjælp.

Med etableringen af en selvstændig virksomhed har modtageren af igangsætningsydelsen mulighed for at melde sig ind i en arbejdsløshedskasse, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Igangsætningsydelsen skal kunne udbetales i op til 1 år med et fast månedligt beløb, der svarer til halvdelen af den sidst udbetalte kontant-hjælp. Der er i forslaget sikret modtagerne af igangsætningsydelsen en »tilbagegangsret« til den sidst udbetalte kontant-hjælp, hvis etableringen af den selvstændige virksomhed – og dermed forsøget på at klare sig selv ved indtægterne fra virksomheden – slår fejl.

Der foreligger ikke materiale, der kan belyse antallet af personer, der vil gå ind i ordningen. En egentlig beregning af ordningens økonomiske konsekvenser er derfor ikke mulig. Hvis det imidlertid antages, at der bliver en udnyttelsesgrad i ordningen på ca. 1,5 pct., vil mindreudgiften til kontant-hjælp blive ca. 20 mio. kr. om året i gennemsnit i ordningens to første år. Forslagets økonomiske konsekvenser drøftes med de berørte kommunale parter.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, der foreslås at træde i kraft den 1. april 1989, og som samtidig foreslås taget op til revision inden udgangen af 1991, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af ungdomsydelse).

(Lovforslag nr. L 150).

Forslaget går ud på, at unge under 20 år, der søger kontant-hjælp på grund af ledighed, i stedet straks skal i beskæftigelse med »ungdomsydelse«.

Dette lovforslag indgår i regeringens øgede indsats for at aktivere kontant-hjælpsmodtagere.

I L 72 om ændring af kontant-hjælpsreglerne, som blev fremsat den 26. oktober i år, findes 2 bestemmelser med et særlig aktiverende sigte, nemlig 6.000-kr.-reglen og reglen om »præmiering« af kommuner, der gør en særlig aktiverende indsats.

Desuden fremsætter jeg nu samtidig med dette lovforslag et forslag om, at kontant-hjælpsmodtagere, der har været ledige i en vis periode, kan få en igangsætningsydelse på halvdelen af kontant-hjælpen, medens de starter selvstændig virksomhed.

Forslaget om indførelse af ungdomsydelse skal i første omgang gælde unge under 20 år.

Når vi har valgt denne gruppe, skyldes det flere forhold:

1. I en tid, hvor arbejdsløsheden stiger – også blandt de unge – vil de helt unge, der kun har en svag eller slet ingen tilknytning til arbejdsmarkedet, være særligt udsatte for at glide ind i en passiv rolle som offentligt forsørgt, hvis de kommer ind i kontant-hjælps-systemet.
2. Vi kan ved at starte med en ordning for en rimeligt overskuelig gruppe indsamle et erfaringsmateriale, der kan danne grundlag for overvejelser om eventuelle udvidelser eller ændringer af ordningen.

Forslaget skaber en pligt for kommunerne til at finde beskæftigelsesmuligheder til de unge, der er omfattet af ordningen.

Herved adskiller ordningen sig fra de tilbud, som kan gives efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v., der hører under arbejdsministerens ressort.

Tilbudene efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge kan bl.a. være ansættelse i beskæftigelsesprojekter eller ansættelse i privat virksomhed med løntilskud, og de kan gives efter 3 måneders ledighed.

Arbejdsministeriets ordning benyttes til både ledige dagpengemodtagere og ledige kontant-hjælpsmodtagere og er et godt og vigtigt instrument i kommunernes beskæftigelsesindsats. Men den har ikke de to elementer, som er centrale i den foreslåede ungdomsydelsesordning, nemlig:

- 1) at de unge *med det samme* kommer i beskæftigelse og ikke skal gå og vente i 3 måneder eller mere.
- 2) at de unge får *ret* til beskæftigelse med ungdomsydelse.